

Asia: VM078:00/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi valtion virkamatkoilla sattuneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain muuttamisesta sekä ulkomaanedustuksen korvauksista annetun lain 9 b §:n ja 10 §:n 4 momentin kumoamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

VM078:00/2020

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Valtiokonttorin lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi valtion virkamatkoilla sattuneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain muuttamisesta sekä ulkomaanedustuksen korvauksista annetun lain 9 b §:n ja 10 §:n 4 momentin kumoamisesta. Esityksen ensisijaisena tavoitteena on koota valtion virka- ja työmatkoilla sattuneiden vahinkojen korvauskäsittely yhden lain ja yhden toimijan hoidet-tavaksi. Samassa yhteydessä valtion virkamatkoilla sattuneiden vahinkojen korvaamisesta annettuun lakiin ehdotetaan tehtäväksi eräitä soveltamisalaan ja turvan laajuuteen liittyviä tarkennuksia. Pyydettyinä lausuntonaan Valtiokonttori toteaa seuraavaa:

Valtion matkavahinkoturvasta huolehtiminen on vuoden 2018 alusta lukien ollut pääosin Valtiokonttorin tehtävänä. Siltä osin kuin kysymyksessä on ollut ulkomaanedustustoon määrätty virkamies tai hänen mukanaan matkustava perheenjäsenensä, korvausasian käsittely on tilanteesta riippuen kuulunut joko Valtiokonttorin tai ulkoministeriön tehtäväksi. Osittain päällekkäisistä järjestelmistä aiheutuu ajoittain epäselvyyttä ja ylimääräistä selvittelytyötä sekä viranomaisille että matkustajille. Tästä syystä Valtiokonttori pitää tarpeellisenä ja perusteltuna ehdotettua muutosta, jolla valtion virka- ja työmatkoilla sat-tuneiden vahinkojen käsittely keskitetään Valtiokonttorin tehtäväksi.

Valtiokonttorin pitää kannatettavina myös muita valtion virkamatkoilla sattuneiden vahinkojen korvaamisesta annettuun lakiin ehdotettuja soveltamisalan tarkennuksia. Jatkossa myös valtion

viranomaisessa ulkomailla harjoitteluaan suorittavat sekä valtion viranomaisen toimeksiannolla ulkomaan virkamatkalle lähtevät kuuluisivat lain soveltamisalan piiriin, eikä viranomaisten tarvitsisi huolehtia matkavakuutusten hankkimisesta valtionhallinnon ulkopuolisille matkustajille. Tarkennus, jonka mukaan säädöksen nojalla ei korvata valtiolle aiheutuvaa vahinkoa, selkeyttää viranomaisten vastuuta tilanteissa, joissa työnantajalle aiheutuu kustannuksia matkojen siirtymisestä tai peruuntumisesta.

Myös korvauksiin ja korvausmenettelyyn ehdotetut muutokset ovat Valtiokonttorin näkemyksen mukaan perusteltuja. Esitetyt rajoitukset matkustajien korvausturvaan koskevat vahinkoja, joihin henkilöt tavanomaisesti myös kotimaassa ollessaan varautuvat vakuutuksin. Valtiokonttori pitää kannatettavana, että säädökseen kirjataan matkatavaravakuutuksiin yleisesti sisältyvä ehto, jonka mukaan kadonneista matkatavaroista tulee ensisijaisesti vaatia korvausta kuljetusyhtiöltä. Niin ikään voidaan pitää perusteltuna, että matkustajalla on oikeus saada korvaus myös Suomessa aiheutuneista terveydenhuollon kustannuksista silloin, kun hoidon antaminen kotimaassa on esimerkiksi hoidon tasoon tai siitä aiheutuviin kustannuksiin liittyvästä syystä tarkoituksenmukaista.

Valtiokonttori pitää kannatettavana myös ehdotettuja säännöksiä, jotka tukevat Valtiokonttorin mahdollisuutta osoittaa kiireetöntä hoitoa tarvitseva valitsemaansa hoitopaikkaan. Käytännössä tämä toteutetaan siten, että huomattavia kustannuksia aiheuttavan kiireettömän hoidon osalta hoidon tarpeessa olevan olisi ennen hoidon aloittamista pyydettävä Valtiokonttorilta ennakkoratkaisu hoidosta aiheutuvien kustannusten korvattavuudesta.

Valtiokonttori ehdottaa, että säädösluonnokseen lisätään siirtymäsäännös, jonka mukaan vahinkoon tai kuluun, joka on sattunut tai aiheutunut ennen lain voimaantuloa, sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Ulkomaanedustuksen korvauksien ensisijaisuuden poistamista koskeva säännöksen ehdotetaan kuitenkin tulevan voimaan takautuvasti siten, että kaikki lain voimaantulon jälkeen esitetyt korvausvaatimukset voitaisiin käsitellä ja ratkaista Valtiokonttorissa. Tämä selkeyttäisi prosessia sekä viranomais-ten että korvauksen hakijoiden näkökulmista. Valtion virkamatkoilla sattuneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain muuttaminen ensisijaiseksi ei myöskään vaikuttaisi korvauksen hakijan oikeusturvaan, koska Valtiokonttori olisi velvollinen siirtämään korvausvaatimukset ulkoministeriölle siinä tapauksessa, että hakemus ei olisi Valtiokonttorin soveltaman lainsäädännön nojalla korvattava.

Kokonaisuutena Valtiokonttori pitää ehdotettuja muutoksia perusteltuina ja tarkoituksenmukaisina. Valtiokonttori pitää myös tärkeänä, että esitysluonnoksessa ehdotetut resurssisiirrot toteutuvat esityksen mukaisina ja että matkahätäpalvelun hankinnasta aiheutuviin kustannuksiin varaudutaan riittävällä määrärahalla.

Syrjänen Pekka
Valtiokonttori

Järveläinen Katja
Valtiokonttori